

Memo voorstel voor een Breed gedragen meerjarenplan 2027-2030 voor de vergadering van het Overlegorgaan op donderdag 24 september 2026

Opsteller: Catrien Scholten

Uit de gesprekken in het kernteam blijkt dat er op dit moment onvoldoende vertrouwen is om het uitvoeringsplan 2027-2030 in de huidige vorm vast te stellen. Dynamiek rond stikstofplannen, TLGD, inzichten uit de positionering en ontwikkelingen rond de gebiedsvisie Holtingerveld beïnvloeden de samenwerking, ook al zijn de meeste van deze trajecten formeel geen onderdeel van de samenwerking rond de Nationale Parken. Leden van het kernteam benadrukken dat een zorgvuldig proces om te komen tot een gezamenlijk plan nu belangrijker is dan snelheid. De term Uitvoeringsplan legt nadruk op een zekere concreetheid, die we nu nog niet kunnen leveren. Het voorstel is om het Ambitieplan Samen Vooruit! (Dat nog erg breed en algemeen is) verder uit te werken in een Meerjarenplan 2027-2030. En vervolgens jaarlijks dat Meerjarenplan verder te concretiseren in een concreet Uitvoeringsplan, dat onderdeel is van de begroting van het komende jaar. De werkgroepen gaan onderstaande onderdelen de komende maanden uitwerken in een Meerjarenplan 2027-2030. Daarnaast wordt voor 2027 een concreet Uitvoeringsplan opgesteld, dat in december aan het Overlegorgaan wordt voorgelegd.

Concept besluit:

Het Overlegorgaan stelt de volgende 5 onderdelen vast als uit te werken in een Meerjarenplan en geeft de genoemde aanpak als richtsnoer mee.

1. Een gedeeld verhaal en heldere communicatie

We zorgen ervoor dat inwoners, ondernemers, bezoekers en partners weten waar het Overlegorgaan voor staat en welke rol het vervult. Vanuit de positionering werken we aan herkenbare, begrijpelijke en consistente communicatie. Zo maken we zichtbaar wat ons verbindt, welke keuzes we maken en hoe mensen daarbij betrokken kunnen zijn. Heldere communicatie en duidelijke rollen dragen bij aan vertrouwen en zorgt ervoor dat iedereen zich onderdeel voelt van hetzelfde verhaal.

2. Samen keuzes maken voor natuur en recreatie

Het unieke landschap van Zuidwest-Drenthe biedt ruimte voor zowel natuurbeleving als recreatief gebruik. Om zorgvuldig met deze kwaliteiten om te gaan, ontwikkelen we samen een transparant ruimtelijk afwegingskader voor recreatie en toerisme in balans met natuur. Dit wordt geen juridisch instrument, maar een praktisch hulpmiddel om op transparante en navolgbare wijze keuzes te maken. Samen bepalen we welke gebieden kwetsbaar zijn en extra bescherming verdienen, welke gebieden geschikt blijven voor recreatief gebruik en waar ruimte is voor kwaliteitsverbetering of ontwikkeling van recreatieve voorzieningen. Daarbij verstaan we onder kwetsbare natuur de natuurkernen en locaties waar natuurwaarden, rust, biodiversiteit of herstelopgaven onder druk kunnen komen te staan. Door deze keuzes samen te maken ontstaat duidelijkheid voor inwoners, ondernemers, terreinbeheerders en overheden. En in gezamenlijkheid bepalen we ook wat onze gezamenlijke verantwoordelijkheid is en waar afzonderlijke partners verantwoordelijk voor zijn. Speciale aandacht moet daarbij zijn voor hoe om te gaan met bezuinigingen op regulier onderhoud – willen we dat met gemeenschappelijk geld opvangen, of zijn bezuinigingen aanleiding voor een prioriteitendiscussie. Wat verstaan we precies onder “de basis op orde”.

3. Investeren in versterking en verbinding van het landschap

Behalve de natuurgebieden, is ook het landschap – beleefgebied – van de Drents-Friese Grensstreek aantrekkelijk om in te recreëren. Waar voorzieningen en routes in de natuur plaats moeten maken of extensiever benut, kijken we naar alternatieven in het landschap. Ook voor uitbreiding van voorzieningen of intensief gebruik tijdens evenementen, ontwikkelen we samen nieuwe kansen in het beleefgebied. Een systematische vertaling van de landschapsbiografie in een chronologica, helpen ons om te bouwen aan het landschap van de toekomst. Daarbij is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en functies, maar met behoud van kwaliteit.

4. Vitale landbouw met perspectief

In het “beleefgebied” is landbouw de grootste grondgebruiker. Voor veel agrarische bedrijven is de toekomst onzeker. Landelijk stikstofbeleid en gebiedsprocessen rond TLGD en vergelijkbare processen in Fryslân geven beperkt perspectief. Wat de rol van het Overlegorgaan/Nationaal Park in deze ontwikkelingen kan zijn, zal de tijd uitwijzen. De zoektocht naar vernieuwde verbinding van vitale landbouw met de ontwikkeling van natuur, recreatie en landschap is van belang. Daarbinnen heeft elke agrariër z’n eigen bedrijfsafwegingen. Welke transitie richting toekomst past bij mij? De nadruk ligt op onderling inspireren en verbinden via individuele ontwikkelscenario’s voor bedrijven en lokale initiatief/kenniscirkels. Daarbij gaat het om zoeken naar mogelijkheden van een gezamenlijk - ook economisch - duurzaam perspectief. Waarbij de verbinding van de belangen van de agrarische sector met de ontwikkeling van landschap en beleving vorm wordt gegeven.

5. Investeren in samenwerking en wederzijds vertrouwen

Een sterk netwerk ontstaat niet vanzelf. Daarom zetten we in op ontmoeting, kennisuitwisseling en gezamenlijke gesprekken. We creëren ruimte om belangen, zorgen en ambities met elkaar te delen en zoeken actief naar wat ons bindt. Door samen te leren en samen afwegingen te maken, groeit het wederzijds vertrouwen en ontstaat een stevige basis voor toekomstige opgaven. Dat begint bij het interne gesprek waar we van zijn en hoe we met elkaar willen en kunnen samenwerken. Wat is de rol van de werkgroepen, het Overlegorgaan en het secretariaat. En welke verantwoordelijkheden hebben (en houden) de afzonderlijke partners in de samenwerking.

Met deze aanpak leggen we eerst een stevig fundament van vertrouwen, transparantie en gezamenlijke keuzes. Van daaruit kunnen we stap voor stap verder bouwen aan de ambities voor Zuidwest-Drenthe: een gebied waar natuur, landschap, recreatie, landbouw en leefbaarheid elkaar versterken en waar mensen trots zijn om samen aan de toekomst te werken.

Aanpak

Als het Overlegorgaan zich kan vinden in de voorgestelde focus, dan vragen we de werkgroepen om voor eind november een duidelijke(r) focus aan te brengen in een meer jarenplan (het concept uitvoeringsplan versie augustus 2026 kan daarbij gebruikt worden als input van wat eerder besproken is in werkgroepen). Daarbij wordt realistisch inzichtelijk gemaakt welke projecten wanneer worden opgepakt en welke inzet van werkgroepen, secretariaat en partners daarbij verwacht wordt. Naast een concreet uitvoeringsplan voor 2027 inclusief financiële raming, wordt in het meerjarenplan ook een omschrijving van activiteiten en projecten gegeven met een doorkijk tot en met 2030 en daarbij een globale raming van budget. Daarbij is aandacht voor een onderbouwing hoe de gekozen programma’s en projecten bijdragen aan de doelen zoals in het ambitieplan zijn geformuleerd.

De opbouw van het Meerjarenplan is als volgt:

Organisatie –	een duiding van het beleefgebied en de positionering van Overlegorgaan ten opzichte van partners en andere organisaties in het gebied (geeft antwoord op de vraag waar we gezamenlijk van zijn)
Strategie –	de wijze waarop we de komende 4 jaar (2027 tot en met 2030) invulling geven aan het ambitieplan en de prioriteiten in de uitvoering (gebaseerd op voorgaande voorstel)
Uitvoering –	concrete projecten en acties bij elk van de 5 geformuleerde ambities uit het ambitieplan. Iedere uitwerking van de ambitie start met een korte introductie van ambitie, doelen, concrete (zichtbare en meetbare) resultaten voor 2030 en uitgangspunten bij de uitwerking. Daarbij is de relatie met andere ambities geduid en welke partners betrokken zijn of worden bij de uitvoering.
Subdoelen/projecten -	daarin worden ambitie en doelen geconcretiseerd in programmalijnen en/of projecten en activiteiten. Bij iedere uitwerking wordt een raming op hoofdlijnen van (externe) kosten en inzet van menskracht (van secretariaat en in natura bijdragen van partners) tot en met 2030 gepresenteerd.
Monitoring	voor de monitoring wordt onderscheid gemaakt in Inspanning (inzet, deelnemers of betrokkenen en activiteiten) Resultaten (zichtbare producten, maatregelen en samenwerkingsverbanden – hetgeen opgeleverd wordt) en Effecten ((blijvende) veranderingen die bijdrage aan de doelen van het ambitieplan)
Bestuurlijke besluitvorming	hierin wordt in een planning tot en met 2030 geduid op welke momenten het Overlegorgaan geïnformeerd wordt over voortgang, keuzes of bijstelling.

Planning

Het kernteam dringt aan op een zorgvuldig proces. Daarbij koersen we wel op vaststellen van een meerjarenplan in december 2026 door het Overlegorgaan. Dit betekent dat iedere werkgroep op korte termijn het gesprek over prioriteiten moet voeren. En we begin november nog een keer een gezamenlijke sessie plannen om de laatste integratieslag samen te doen.

In december wordt ook een begroting voor 2027 voorgelegd, met concrete projecten en acties die aansluiten bij het meerjarenplan.